

(ב) דתני תיקנו רבנן מזונות כו'. כיונו תמיכה כחו' צדי מ"ס אי ר"י רלצ"י, דכתיב צרייתא כמאן אחיא, וס"ל לרבינו דרלצ"י היא ואין לנתות דלפי כעסקנא דתיקנו מעשה ידיי הסת מזונות לא מוכרה דמזונות תקימ כו', כה ליתא דודאי לא כיו מתקיים הסת עכ דזכי לכ רחמנא, וכמו שלא תקנו הסת כסוכה. וכתי מוכה מגוף כסוגי דקאמר רבא וכתי הנה ס"ל מזונות מדאורייתא מצואר דתנא דתקנו ס"ל שכוס מדרבנן, ופשיטא דרבא אינו מולק על כה דרב

ראשון לציון

כונא דקתני תקנו מעיי הסת מזונות וכדאי' צד' פ"ג וכדרכא דא"ר כאומר א"ל בתק"ס כגון זו שומעין לו מאי כגון זו כדרי"כ כו'. ותדע עוד דאי לת"כ מאי מקשה בגמרא צד' ג"ס צי' אדרב הונא מכא דתני תקנו מזונות סתה מעיי, לישני דרב הונא ס"ל כמיד מזוני מכ"ה וע"כ מעשה ידיה תקימ, אלל

שאלת שלום

לקמן (נח). ובתוס' (טו) ד"ה תקנו וכו' והשתא לפי המסקנא אליבא דהלכתא דכך תני בצרייתא תקנו מי תחת מזונות אי"כ שפיר איתא בצרייתא אליבא דכ"ע ומזונות דאורייתא ברס לריש לקיש לקמן (נח). דפליג ארב הונא א"ר וכו' וס"ל דמיי עיקר וכן לרב אדא בר אבהו לקמן (טו) דמניה בצרייתא איתא תקנו מזונות תחת מותר מי קושי' החוסי' והמזרחי במקומה שומדת כמאן אחיא, ולכאורה יש לדקדק דעדיפא

שם פ"ה

כ"ו מש"ל פג"ה ולימא לפיט

קרא בכסות משתעי עונה לא צריכה קרא מזונות תקנתא דרבנן (ב) דתניא תיקנו רבנן מזונותיה תחת מעשה ידיה ופרקונה תחת כתובתה * לפיכך בעל אכיל פירות מאן דכר שמ"יהו חסורי מיחסרא והכי קתני תקנו מזונותיה תחת מעשה ידיה ופירקונה תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות איפוך אנא (ג) אמר אביי * לעולם לא תיפוך מאי טעמא תיקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי:

ברם

היל להו לתוי ולמזרחי להקשות על ר"ל דס"ל מיי עיקר והוא דלא ככולהו תנאי וכן על ר"א ב"ע כמאן ס"ל וקתא היא דס"ל לר"ל ולרלצ"י בצרייתא דתני רב יוסף (מח). שארה זו קרוב בשר מסייע ליה לרב הונא דאמר האומר א"ל אני בצנדי והיא בצנדה יותא ויתן כתובה, אי"כ כיון דמוקמית לשארה על קרוב בשר אין למזונות ראה מן התורה [אלא חכמים הקטוה למר תחת מיי ולמר תחת מותר מיי] וס"ל בזה כתיב ור' אלעזר דלא ילפו מזונות ועונס מקיו אלל עונה כמשמעו הולך הכתוב להודיע ואי אמרינן דמזונות אחיא מקיו דכסות קשה ועונה ל"ל הא פשיטא דעונה מקיו אחיא אלל במה שכתבה התורה ועונה ראה להירות דלא נילף קיו ואי"כ כיון דשארה אחיא לקרוב בשר אין לנו ללמוד הויב מזונות ד"ה, ובה יתיישב הסוגיא דלקמן (נח): אריה א"ר יכולה אשה שהאמר לבטלה איני מזונת ואיני עושה קסבר כי תקנו רבנן מזוני עיקר ומעשי ידיה משום איבה מיתבי תקנו מזונות הנה מיי אחיא תקנו מיי תחת מזונות, ולכאורה איכא למידק למה זה אמר הש"ס קסבר כי תקנו רבנן מזוני וכו' עדיפא היל לומר דקסבר ריה דמזונות מדאורייתא כמו כלבו הנאי התיק ור"א ורלצ"י וצפרט לפי מה שכתבתי דלפי מה דמבסך ר"ה בצרייתא אחיא תקנו מיי תחת מזונות דגס בצרייתא ס"ל כתיב הנתא תנאי אי"כ יתחא סוכא לומר דריה ס"ל דמזונות עיקר שהוא דאורייתא ומיי משום איבה. אמנס לכדאמרן דריה דאמר האומר א"ל אלל אני בצנדי וכו' הוליא סכרזא זו כפי המצואר מסייע ל"י לריה מקרא דשארה זו קרוב בשר אי"כ ע"כ דמזונות תקנו רבנן. והוי יודע דסוגי' דאמר (נח): ולקמן עוד (פי פג. קוז) וביב (מט): גיטין (עז) אי אריה א"ר יכולה האשה וכו' מזוני עיקר וכו' [ועכשיו זכינו כי גס נוסחת גאון ס"י זה בסמוך ד"ה ברס לריך וכו' גר"ס אריה א"ר יכולה אשה וכו'] ולפי גירסא זו איכא למידק סוכא הא דאמר הש"ס בסוף סוגיא (נח): רב ושמואל סברי תקנו מזונות תחת מיי וכו' הלל בכל מקומות הגיל מצואר דרב ס"ל דמזונות עיקר ומיי תחת מזונות. אמנס אידיע כי צביק (ה). אי אריה יכולה אשה וכו' וכן ברב אלפס אי אריה יכולה אשה וכו' וגרסי' בהדי' פיק שני דייני גזירות דהילכתא כריה עכ"ל ולא גרס אמר רב, ואי"כ דהיה בעלמו ומפי עלמו אמר יכולה וכו' הוברה הש"ס לומה קסבר כי תקנו רבנן מזוני וכדאמרן. ועפי האומר דכולהו תנאי גס רלצ"י ס"ל דמזונות ד"ה יתיישב מה שלכאורה תמוה מאד הא דאמר רבא (מז): האי תנא סבר מזונות מדאורייתא דתני שארה

פשיטא דאי מזוני מכ"ה לה תקנו מעיי בצנל מזונות וע"כ ס"ל מעשה ידיי משום איבה דקטטכ וכדאי' צכ"ג על מליחא דלא לימא בעל פליגא דעתא מוני, או כדאי' צי"ר וכונא צכ"ג רפ"ו כדי שלל הכא מצרסס מהי בעלה, וכיונו דמפרש כש"ס צד"ב כונא קסבר כי תקינו רבנן מזוני עיקר כ"י דפשיטא דלר"כ מזוני תקימ הוא [וקי זו הקשה צשי"ע ועי' דברשות רע"א ז"ל מערכת ס"ו אות כ']. כלל דעת רביו דכסות מפורש בחורה, ועונס ל"ל קרא, ומזוני דרבנן. ודע דמשי"כ רש"ס צ"ב די ק"ס שארו זו אשתו מדכתיב וכו' לבשר אסר, אחי לרלצ"י שפי' שארכ כיונו בשרה ולא ככתו"י"ט צ"ב ר"ע יש נוהלין שתמכ לרלצ"י עני"ל דשארו זו אשהו וגס נדסק בצננת כרש"ס ז"ל ועי' משי"כ פי' אמור ס"י ק"ג אות צי' דרביו לטעמי' שפסק כרלצ"י משי"כ כי שס שארו לישנא דבשרה כ"י וילין דשארו זו אשתו מדכתיב שארכ כסותה ועונתה כ"י ר"ל ראי' דשארכ כוס בשר, אבל כרי"ף כ"י טומאת כהנים כ"י שארו זו אשהו שני' כי שאר סביך כוס, ר"ל השמיט ע"ש כפעולה כמיוחדת לכ כמו ואני הפלכ וכו' צרכה, וקסבר כרי"ף כרש"ס ז"ל שפסק דכולכו מכ"ה, ודויקי מדתן צפי' אפי' כעונס כלאמורכ בחורה, אלמא דמפרש עונתה על ד"ש כת"ס דצרייתא שדף מ"ז, וממילא כ"י מזונות כ"י קי"ל דמכ"ה לפרש פי' חדש בחורה דלא כמאן. ולשיטת רביו ל"ל כה דתן כעונס כלאמורכ בחורה, משום דסמכו שיטור כעונס לכ"ה על פסוקי תורכ דכתיב עזוס מאהיס וגוי וכדאי' צי"ר שס וצ"ב פי' ע"ו. ועוד יש ראי' לכרי"ף ורמז"ס ז"ל מלשון גמרא דנדרים פרק צי' וכה משועבד לכ מכ"ה דכתיב שארכ כסותה ועונתה לא יגרע, וקרוב דרביו לא גרים לכאי דכתיב כ"י. עוד ראי' מסוגי' קידושין ד"י י"ס צ' ארנצ"י ככא בקידושין דעלמא וכי"ק

כיון שמסרכ אביה למי שנתסויב. ויש עוד צ"כ שפסק שליטת כוס כרמז"ן צפי' בחורה שכי' דקס השכי"ה מכ"ה, ואין לי לבאר כוונת כל הראשונים ז"ל, רק הולל מדקדוק דצ"י רבינו ושכנגדו ונימ צכ"ז אי מן בחורה או מדרבנן פי' משי"כ בית שמואל ס"י ס"ט סק"א. וקבורתה תחת כתובתה. כל"ל (ג) אמר אביי לעולם לא תיפוך ומעבא מאי כ"י. כתי גרים רביו ומפרש כי מקשה ואיפוך אנה דכ"פ מניל לכגיב צנא שלימכ דילמא תקנו מזונות תחת פירות וא"ל אלל לכגיב מעט, וע"ז אמר אביי לעולם לא תיפוך וע"כ ססורי מחסרה דתקנו מלוי למלוי כ"י וכפרש"י מזונות סתה מעיי כ"י ולא כפי' החו' די ניצ ד"כ רלכ, דפירות ופרקונס מלוי וקבורה וכתובה אינו מלוי. וא"כ אכתי אינו נלך לכגיב צנא שלימכ, אלל כפרש"י ז"ל. ובכתיי ככוס' איפוך אנה אמר

צ"ב

ראוהו לציח אצוי תקנו מלוי כו' ד) ולא מעה כסף. הרשב"א נסיו וסרין כניאו דכרי רצינו אלכ דיכולכ לומר איי מעכ כסף ואיי מותר, וכפזו שכוס פשוט ובלזי, וכ"כ הרמ"מ כניאו כטור אכ"ע סו' פי וכן פסק צבכת רמ"א שם, ולא כרצינו יונכ שכניס כטור, וכי דעה כטור עלמור רס"י פ"א שכי הפ"י על כמותר שכוס שלו כו' וכ"כ בגר"א שם צדפת כטור, ובסמוך יצואר שדפת הרמ"ש ככו. וכ"י נראה דתלוי צכא או מזונות דאורייתא או

הגהות

שאילת שלום

אלו מוונת וכן הוא לומר וכו' ר' אלעזר וכו' שכתב אלו מזונות נטי' הנה ראינו כי החיק ורי"א ס"ל מקרא חיוב מזונות וא"כ ה"ל לרבה לומר הני הנאי סבירא להו מזונות דאורייתא ולא לשלול רביס כלשון יחיד, והולס אחת נכון הדבר לפת"ש תוס' ישי"ס לש"ל (כ"ט): ד"ה ולאפוקי מהאי תנא פ"י הנה דברייתא אכל מפיק מתרווייהו תנאי שמוכריס צברייתא והשתא א"ס אמרי' כמו שכתבתי דכולהו הנאי המזכרי' צברייתא [כלומר אף ראבי ס"ל מכה ק"י דמזונות דאורייתא] שפיר י"ז לומר ה"ל דלמור רבא האי תנא סבר פ"י תנא דצרייתא משא"כ לרשת התורתי דראבי ס"ל דמזונות

כתובות נ"ג:
וטרד שם פ"ט
כ"ט
שם פ"ג וטרד נ"ג
כ"ט

ברם צריך עו אילו אשה דאמרה לא בעינא מזונות ד) ולא מעה כסף לצורכי ומעשה ידי ליהוו דיילי מי שמעינן לה אי לא מי אמרינן עיקר תקנתא לדילה עבדו רבנן דתיתזין מבצל והיא קא אמרה לא בעינא או דילמא עיקר תקנתא לדילה עבדו רבנן דליהוו מעשה ידיה לבעלה ת"ש * דאמר רב הונא אמר רב יכולה אשה לומר איני גיזונת ואיני עושה אלמא עיקר תקנתא לדילה עבדו רבנן והיא קא אמרה לא קא בעינא * וכדברא דאמר כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זאת שומעין לו והא קתני תיקנו מזונותיה תחת מעשה ידיה איפוך אימא תיקנו מעשה ידיה תחת מזונותיה לאפוקי דרבי שמעון בן לקיש

מחוד

בדרך זו ליישב קושיות מכרי"מ לובלין על ר"י, דא"ס כן אמאי מפרש רב ושמואל מותר לאחר מיתב קדוש לוקי צותן לכ הכל חלף מע"י יכולה לומר איני וע"א מש"כ כ"ז עושה ואוכלת והמותר כ"ז קדוש, ויישב דר"ש ס"ל כרב כונא וא"כ יכולה לומר איני נוטלת מעכ כסף. אכל אי"כ יכא מוכס דכלככ מזונות דרבנן וכ"ע כרב כונא, גדלח לוקי פלוגתייכו דר"ש עם רבא"א צככי דרבא"א ס"ל כר"ל ומש"כ כמותר מחיים קדוש, אכל כגר"א ז"ל מפרש לביפך, דכל כסוגי' אליבא דר"ל וכ"ע ס"ל מזונות דאורייתא ע"ש. וקושית מכרי"מ לובלין על ר"י מתיישבט עפ"י מש"כ הרשב"א דודאי כו' מלי ר"ש לאוקמי דמחיים קדוש, אלא משום דרבא"א לוקי דמחיים קדוש צכאי גווי דמפרש, אמרי אינכו דצככ"ג לנח"מ קדוש. עכ"פ אין כרע מסוגי' זו. וכ"י נראה לכוכיס דכר"י ס"ל כר"י מדכתב צסוגי' דמורדת דקו"ל כרב כונא דמורדת

לרשת התורתי דראבי ס"ל דמזונות דפ"י האי תנא סבר דרבנן אכל החיק ורי"א ס"ל דמזונות ד"ת אין לומר דפ"י האי תנא סבר דק"י של תנא דצרייתא, ובכן אחת לאחת הכפ מלרף בקב נקי ונחת בלימא מסייע כסיוע ש"ס בו ממש לרשת אוינקלוס שארה זיגה, ודעת הרמב"ם והרשב"א וסו"פ"תם, עוד איני מדבר מלאתי רב לי צדבר זה לשכר גמס הגאון בעל פרשת דרכיס בדרך מלוחך כתב דמה דא"י צסוגי' לראבי מזונות ועונה דרבנן נראה דספוט סיפר הוא וכתב שד דמה שכתב הרמ"ג עפ"י-מיו (וג"ל מ"ח) שארה אלו מוזגות כמותה כמשמש כו' מבוחר דפסק כתבתי ומשיג על המורתי והרז"ה לעמוד עליו יע"ש.

עו א"רן אשה דאמרה לא בעינא מזונות ולא מעה כסף לצורכי וכו' דא"י הונא אי"כ יכולה אשה וכו'. בגוף ענין המסתמך מזה הלא ערוכה בכל ושמורה כמה שכתבתי לעיל בצריכות בס"ד ואת זה תדע דמיס נאין אילו אשה דאמרה לא בעינא וכו' תצבאר עפ"י דברי הר"ן בכתובות [ד' פ"ז ד' וזלנאך] צוה"ל ומשמע דהיה דיכולה לומר איני נוטלת מעה כסף ואיני טתנת מותר וכ"כ רב אחא גאון ז"ל בשאלתא דרב ברור הוא שא"ס. במזונות דשכיחי יכולה לומר איני מזונת ואיני עושה כ"ס כמותר דלא שכיחי עכ"ל.

אינו אלא עתשמיש ממש, ולא ממלאכה, מדאמר רמימר כ"ד מורדת דאמרה צטינא ל"י ומלענא ל"י ש"מ מתשמיש הוא מורדת וכר"ב, ור"ל דמלאכה לא שייך מלענא ל"י, ובאחזכ מייירי כר"יף אי ממלאכה בלמר פשיטא דכלככ כר"כ שכרי קו"ל דיכולה לומר איני וא"ע ולא שייך מורדת וכמש"כ כה"י ורנ"ש, וא"י ממלאכה תשמישי צבית וכדעת הר"ן ורשב"א שא"י לפטור עלמכ צוכ צש"א וכ"כ צבכת רמ"א סו' פי ס"ט"ו, אי"כ אמאי ל"ז שייך מלענא ל"י ה"ל ודאי אינו יכול להשתמש בצרכי צבית צאשכ אחרת כמו צאשה"ה. אלא ע"כ איירי צמותר, שכ"ל מורדת ואינכ רוצכ ליתן לו, אלמא דס"ל שא"י לומר איני נוטלת וא"י, ולטעמי קאי דמזונות דאורייתא כמש"כ לעיל וכלככ כר"כ ולא מטעמי, אכל צאמה נראה דכ"ע מודי כשיזונות מצעלב איני לומר איני נוטלת מעכ כסף וא"י כמותר שכרי צמליאכ ודאי אי"כ לפטר צש"א מצעלב כשיזונות משום איצכ, וכ"כ מותר שעי' הדסק דמליאכ דמי כדאי ר"פ מליאכ כאשכ, וכיואך אפשר דכעודפ שעי' הדחק לא תוכל לכפטר מצעלב ושנ"ל ע"י הדסק תוכל לכפטר ע"י שלח תטול מ"כ, וכרי צסוגי' דשם מבוחר לכיפך דיותר עסכת צר דמליאכ יכא לעלמכ ממע"י, אלא ודאי כשיזונות לכ"ע אי"כ לכפטר ובכ"י מייירי כר"יף שאשכר לכיות מורדת ממלאכה, שכ"ל ניחנית ומע"י לצעלב, אלא שאינכ רוצכ להת מותר כשיש לכ צאיזכ יוס, ובכ"ל גוונא מודכ רצינו וכ"ע, ולא פליגי אלא כשכ"ל אינכ ניזונות שאומרת אי"כ וא"ע, או שאומר לכ לא"י מע"י צמזונותיך ונתרנכ כאשר יצואר לפינו ובכ"ל פליגי רצינו וכרמ"כ ס"ל שיכולה לפטור עלמכ גם ממותר, וממילא כ"כ מכעדפה ומליאכ וכמש"כ כרנ"ש וכטור ס"י פ"ד צש"ס כרמ"כ ולטעמי קאי, וכרנ"ש סולק ע"ז דלע"ג שא"י מכ"מ כמליאכ לצעלב וכ"כ סולק צמותר שעל ידי הדסק וכש"כ שלח ע"י הדחק, וזכו מש"כ לעיל דכרנ"ש ס"ל ככטור. ובגאון פ"י ז"ל כתב שיכול לעשות כל דצריכס אי ורצינו יונכ מייירי שיזונות ובכ"ל אי"כ לפטור עלמכ ממותר, אכל כשאומרת איני כ"ע מודי דיכולה לפטור עלמכ ממותר ולמש"כ מוכרס מכרנ"ש דלפ"י כשכ"ל איני סויצת לתם כמליאכ

וכש"כ